

4x

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

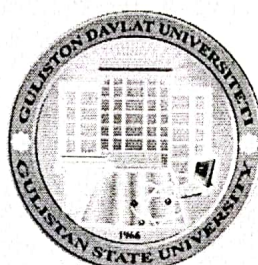
GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

“Tasdiqlayman”

GulDU rektori

M.T.Xodjiyev

29. 2024-yil

AMALIY SAN’AT VA DIZAYN KAFEDRASI

CHIZMATASVIR FAN

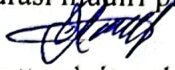

SILLABUSI

(ChTas1154) ✓

Bilim sohasi:	200000	– San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	210000	– San’at
Ta’lim yo‘nalishi:	✓ 60210500	– Rangtasvir: dastgohli

Guliston – 2024

© Ushbu hujjat Guliston davlat universiteti mulki hisoblanadi va uni oluvchilar uchun maxfiy bo'lib, to'liq yoki qisman nusxa ko'chirilishi, tarqatilishi yoki ko'paytirilmasligi yoki uchinchi shaxslarga berilmasligi kerak. Ushbu materialni ko'paytirish, tarqatish, nusxalash, oshkor qilish, o'zgartirish, tarqatish yoki nashr etishning har qanday shakli qat'iy man etiladi.

Kun	
Avqust 2024	Ushbu sillabus Guliston davlat universiteti kengashining 2024-yil " <u>29</u> " <u>08</u> dagi ____/____ - sonli bayonnomasi bilan maqullangan.
	Tuzuvchi: D.Karshiboyeva – Amaliy san'at va dizayn kafedrası stajyor o'qituvchisi
	Taqrizchilar: R.Xayrov. - GulDPI, Ijtimoiy fanlar va san'atshunoslik kafedrası mudiri p.f.d., dotsent N.Jumaboyev - Amaliy san'at va dizayn kafedrası katta o'qituvchisi

Izoh: Ushbu fan dasturi *Bergen universiteti (Norvegiya), KTH Royal Institute of Technology (Shvetsiya, National University of Singapore (NUS) (Singapur) The University of New South Wales (UNSW Sydney)* ta'lim dasturlari asosida takomillashtirildi.

Mundarija

ChTas1154:	
1. Fan tavsifi	
2. Fanning dastlabki rekvizitlari.....	
3. Fanning maqsadi.....	
4. Ta'lim berish natijalari.....	
5. Ta'lim berish usullari.....	
6. Soatlar/Kreditlar.....	
7. Fanning tarkibiy tuzilishi.....	
8. Talabalar bilimini baholash.....	
9. Adabiyotlar.....	
10. Akademik talablar.....	

+

1. Fan tavsifi

Ushbu chizmatasvir fani orqali talabalar yoki bo'lajak mutaxassislar ilmiy, nazariy va amaliy bilimlarini bilish talab etiladi. Bu talabalarining o'z navbatida tasviriy san'atda estetik did va tasavvur olamini boyitish uchun xizmat qiladi.

Fanning vazifasi - talabalar bu jarayonda turli sharoit va muhitda grafik vositalarda tasvir yaratish mobaynida tasvir qonun qoidalari, manzara va turli ob'ektlarni rangtasvirda tasvirlash nazariyasi, qiyofa xususiyatlari, inson anatomiyasi plastik sifatlari, tuzilishi hamda ularni ma'lum tabiiy yoki sun'iy yorug'lik man'bai bilan yoritilgan sharoitda badiiy bo'yoqlar orqali tasvirlashni o'rgatishdan iborat.

2. Fanning dastlabki rekvizitlari

Ushbu fanni o'zlashtirish uchun san'at va gumanitar fanlar turkumiga kiruvchi tasviriy san'at tarixi, plastik anatomiya va ashyoda ishlash fanlaridan zarur bilimlarga ega bo'lish talab etiladi.

3. Fanning maqsadi

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarining chizmatasvir fani to'g'risidagi ilmiy, nazariy va amaliy bilimlarini shakllantirish.

4. Ta'lim berish natijalari

Ushbu fanni muvaffaqiyatli tugatib, talabalar quyidagi ko'nikmalarga ega bo'ladi:

Chizmatasvir fanining kelib chiqishi va rivojlanishi, tasviriy san'at qonun-qoidalari, tasviriy san'at turlari, janrlari, etuk tasviriy san'at arboblari, talabalarda badiiy tafakkur, ijodiy qobiliyat, ko'rib eslab qolish, fazoviy tasavvurni shakllantirish; san'at asarlariga nisbatan estetik munosabatni, go'zallikka bo'lgan muhabbatni rivojlantirish.

5. Ta'lim berish usullari

- Guruhlarda ishlash
- Jamoa bo'lib ishlash;
- kurs ishi yozish
- konspekt yozish;
- glossariy tuzish;
- individual va jamoaviy o'quv loyihasi tuzish;
- keys-topshiriqlarini bajarish;
- mavzuli portfoliolar tuzish;
- axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
- manbalar bilan ishlash;
- chizma-tasviriy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;
- multimediali taqdimotlar yaratish.

6. Soatlar/kreditlar

Ta'lim turi	Ma'ruza Soat/kredit	Amaliy mashg'ulot Soat/kredit	Labaratoriya Soat/kredit	Mustaqil ta'lim Soat/kredit	Jami Soat/kredit
Kunduzgi	7-semestr uchun				
	0	116	0	124	240/8 ✓
	8-semestr uchun				
	0	86	0	94	180/6 ✓
Jami	0	202	0	218	420/14 ✓

7. Fanning tarkibiy tuzilishi

№	Amaliy mashg'ulot mavzulari	soa	Mustaqil ta'lim va mustaqil ish mavzulari	soa
7-semestr				
1	1-mavzu: Libossiz qomat rakursda. (murakkab holatida, erkak yoki ayol qomati konstruktiv yechimda).	2	Portret qoralamalarini ishlash.	2
2	Naturani boshlashdan oldin g'oyasi va maqsadini aniqlash	2	Yuz qismlarini qoralamasi	2
3	Naturaning ashyosini tanlash	2	Yuz qismlarini qoralamasi	2
4	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2	Yosh bola qoralamalari sousda	2
5	Natura atrofida qoralamalar bajarish	2	Naturadan qoralama	2
6	Naturani formatga joylashtirish	2	Qoramani qog'ozga joylashtirish	2
7	Konstruktiv tahlil qilish	2	Naturaning ashyosini tanlash	2
8	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2
9	Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	2	Konstruktiv tahlil qilish	2
10	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2
11	Shtrix chiziqlarini to'g'ri berilishiga roiya qilish	2	Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	2
12	Umumiy soylarni belgilash	2	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2
13	Yorug' va chuqur soylarini ishlash	2	Shtrixlash, yorug'-soya.	2
14	Detallashtirish	2	Detallashtirish	2
15	Umumlashtirish va ishni yakuniga yetkazish	2	Ishni yakunlash	2
16	2- mavzu. Murakkab bo'lmagan atributlar ishtirokida libosli qomat (erkak yoki ayol qomati konstruktiv yechimda).	2	Turli xil rakurslardan portret qoralamalarini ishlash.	4
17	Naturani boshlashdan oldin g'oyasi va maqsadini aniqlash	2	Yuz detallarini rakursdan ishlash	2
18	Naturaning ashyosini tanlash	2	Yuz detallarini rakursdan ishlash	2
19	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2	Inson boshini old tarafdin ko'rinishi	2
20	Natura va atributlar atrofida qoralamalar bajarish	2	Inson boshini old tarafdin ko'rinishi	2
21	Natura va atributlarni formatga joylashtirish	2	Inson portreti profil tomondan	2
22	Konstruktiv tahlil qilish	2	Inson portreti profil tomondan	2
23	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2	Inson qiyofasi tepadan ko'rinishi	2
24	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2	Inson qiyofasi tepadan ko'rinishi	2
25	Umumiy soylarni belgilash	2	Sanginada old tarafdin portret	4
26	Yorug' va chuqur soylarini ishlash	2	Sanginada old tarafdin portret	2
27	Detallashtirish	2	Turli xil rakurslardan portret qoralamalarini ishlash.	2
28	Umumlashtirish va ishni yakuniga yetkazish	2	Turli xil rakurslardan portret qoralamalarini ishlash.	2
29	3-mavzu: Interyerda odam qomati (erkak yoki ayol).	2	Har xil ashyolarda portret ishlash	2
30	Naturani boshlashdan oldin g'oyasi va maqsadini aniqlash	2	Yuz qismlarini ishlash	2
31	Naturaning ashyosini tanlash	2	Ayol portreti pastelda	2
32	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2	Naturadan qoralama	2
33	Natura va interyer. Qoralamalar bajarish	2	Qoramani qog'ozga	2

			joylashtirish	
34	Natura va interyerni formatga joylashtirish	2	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2
35	Konstruktiv tahlil qilish	2	Konstruktiv tahlil qilish	2
36	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2	Shtrixlash, yorug'-soya.	2
37	Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	2	Umumiy lashtirish va yakunlash	2
38	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2	Erkak portreti sanginada	2
39	Shtrix chiziqlarini to'g'ri berilishiga roiya qilish	2	Naturadan qoralama	2
40	Umumiy soylarni belgilash	2	Qoralamani qog'ozga joylashtirish	2
41	Yorug' va chuqur soylarini ishlash	2	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2
42	Detallashtirish	2	Shtrixlash, yorug'-soya.	2
43	Umumlashtirish va ishni yakuniga yetkazish	2	Umumiy lashtirish va yakunlash	2
44	4-mavzu: Ikki to'liq jussali mavzuli, atrof muhit bilan bog'langan holdagi libossiz qomat.	2	Har xil ruhiy holatdagi portret rangtasviri	2
45	Naturani boshlashdan oldin g'oyasi va maqsadini aniqlash	2	Keksa yoshdagi kulib turgan ayol portret rangtasviri	2
46	Naturaning ashyosini tanlash	2	Naturadan qoralama	2
47	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2	Qoralamani qog'ozga joylashtirish	2
48	Naturalarni o'zaro bog'liqlikda qoramalar bajarish	2	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2
49	Naturalarni o'zaro bog'liqlikda formatga joylashtirish	2	Konstruktiv tahlil qilish	
50	Konstruktiv tahlil qilish	2	Shtrixlash, yorug'-soya.	2
51	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2	Umumiy lashtirish va yakunlash	4
52	Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	2	Tushkun holatdagi portret rangtasviri	2
53	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2	Naturadan qoralama	2
54	Shtrix chiziqlarini to'g'ri berilishiga roiya qilish	2	Qoralamani qog'ozga joylashtirish	2
55	Umumiy soylarni belgilash	2	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2
56	Yorug' va chuqur soylarini ishlash	2	Konstruktiv tahlil qilish	2
57	Detallashtirish	2	Shtrixlash, yorug'-soya.	2
58	Umumlashtirish va ishni yakuniga yetkazish		Umumiy lashtirish va yakunlash	2
Jami		116		124
8-semestr				
59	5- mavzu. Interyerda odam qomatining tahlili. Ikki yoki uch to'liq jussali, mavzuli, atrof muhit bilan bog'langan holdagi qomat.(Erkak yoki ayol qomati konstruktiv yechimda).	2	Har xil ruhiy holatdagi portret rangtasviri	47
60	Naturani boshlashdan oldin g'oyasi va maqsadini aniqlash	2	"Bolakay" portreti	2
61	Naturaning ashyosini tanlash	2	Naturadan qoralama	2
62	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2	Qoralamani qog'ozga joylashtirish	2
63	Naturalarni o'zaro bog'liqlikda qoramalar bajarish	2	Naturaning ashyosini tanlash	2
64	Naturani atrof bilan bog'lash		Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2
65	Interyerni tasvirlash, joylashtirish		Konstruktiv tahlil qilish	2

66	Interyer perspektivasini kuzatish		O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2
67	Naturalarni o'zaro bog'liqlikda formatga joylashtirish	2	Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	2
68	Detallarini o'zaro taqqoslash	2	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2
69	Konstruktiv tahlil qilish	2	Shtrixlash, yorug'-soya.	2
70	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2	Detalashtirish	2
71	Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	2	Umumiyashtirish va yakunlash	2
72	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2	Keksa yoshdagi kulib turgan erkak portret rangtasviri	2
73	Shtrix chiziqlarini to'g'ri berilishiga roiya qilish	2	Naturadan qoralama	2
74	Naturaga yengil umumiy shtrixni berish	2	Qoramani qog'ozga joylashtirish	2
75	Birlamchi va ikkilamchi qismlarini shtrixlash	2	Naturaning ashyosini tanlash	2
76	Umumiy soyalarni belgilash	2	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2
77	Yorug' qismlarini ajratish	2	Konstruktiv tahlil qilish	2
78	Chuqur soylarini ishlash	2	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2
79	Detallashtirish	2	Detalashtirish	2
80	Umumlashtirish va ishni yakuniga yetkazish	2	Umumiyashtirish va yakunlash	2
81	6- mavzu Interyerda mavzuli qomat, to'liq jussali qomat.		Asarlardan mavzuga oid nusxa ko'chirish	47
82	Naturani boshlashdan oldin g'oyasi va maqsadini aniqlash	2	Suxbat. Mavzu tanlash. (Interyerda qomat, to'liq jussali)	2
83	Naturaning ashyosini tanlash	2	Asarni kuzatish ashyosini tahlil etish.	2
84	Natura kompozitsiyasini topish va formatini tayyorlash	2	Asar formatga tayyorlash	2
85	Naturalarni o'zaro bog'liqlikda qoramalar bajarish	2	Eskizini formatga tushurish	2
86	Naturani atrof bilan bog'lash	2	Qomatni atrof bilan bog'lash	2
87	Interyerni tasvirlash, joylashtirish	2	Interyerni tasvirlash, joylashtirish	2
88	Interyer perspektivasini kuzatish	2	Interyer perspektivasini kuzatish	2
89	Naturalarni o'zaro bog'liqlikda formatga joylashtirish	2	Detallarini o'zaro taqqoslash	2
90	Detallarini o'zaro taqqoslash	2	Konstruktiv tahlil qilish	2
91	Konstruktiv tahlil qilish	2	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash	2
92	O'lcham nisbatlarini to'g'rilash		Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	
93	Perspektiva qonunlariga ko'ra yordamchi chizmalarni qo'yish	2	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2
94	Chiziqli qurilishni yakunlash.	2	Shtrix chiziqlarini to'g'ri berilishiga roiya qilish	2
95	Shtrix chiziqlarini to'g'ri berilishiga roiya qilish	2	Umumiy soyalarni belgilash	2
96	Umumiy soyalarni belgilash	2	Yorug' va chuqur soylarini ishlash	2
97	Yorug' va chuqur soylarini ishlash	2	Oldi va orqa plandagi detallarni kuzatish va tahlil etish	2
98	Oldi va orqa plandagi detallarni kuzatish va tahlil etish	2	Oldi va orqa plandagi detallariga ishlov berish	2
99	Oldi va orqa plandagi detallariga ishlov berish	2	Detallashtirish	2
100	Detallashtirish	2	Umumlashtirish	2
101	Umumlashtirish va ishni yakuniga yetkazish	2	Ishni yakunlash	2
	Jami	86		94
	Jami yillik	202		218

8. Talabalar bilimini baholash

№	Baholash turi	Topshiriqlar turi	Topshiriq soni	Har bir topshiriq uchun ajratilgan ball	Jami
1	Joriy baholash	Mustaqil ish topshiriqlari	4	5	20
		Amaliy mashg'ulotlardagi ishtiroki	4	5	20
2	Oraliq baholash	Amaliy ish	2	10	20
3	Yakuniy baholash	Amaliy ish	1	20	20
		Amaliy mashg'ulotlar ko'rigi	4	5	20
4	Jami		15		100

Izoh: Mustaqil ish topshiriqlarini baholash GulDU Kengashining 11- sonli bayoni bilan tasdiqlangan "Talabalar mustaqil ta'limini tashkil qilish tartibi" asosida baholanadi.

Talabaning semestr davomida fan bo'yicha to'plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq quyidagi formula orqali hisoblanadi:

$$UB = JN + ON + YaN$$

bu erda: JN – joriy nazorat; ON – oraliq nazorat; YaN – yakuniy nazorat.

9. ADABIYOTLAR

1. Abdullayev N.X. "Chizmatasvir". O'quv qollanma. Iqtisod – moliya, T., 2010 y. 80 b. 2 nusxa.
2. Oripova M. "Gips shakllarining chizma tasviri". Metodik qo'llanma. Chashma print, T., 2011 y. 72 b. 5 nusxa.
3. Toshmurodov M. "Chizmatasvir". O'quv qo'llanma. Noshir, T., 2012 y. 124 b. 5 nusxa.
4. Jumaniyozov Sh.R., Xaitov E.X. "Chizmatasvir" O'quv qo'llanma. Noshir, T., "INFO CFPITAL GROUP" 2018 y. 88 b.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. Elektron resurs. T., Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
2. Li N.G. Golova cheloveka. "Osnovo" uchebnogo akademicheskogo risunka", uchebno'. M.: Eksmo, 2012 g. 480 s. Il. 3 ekz.
3. Safaraliev D.A. "Uchebnyy risunok v Akademii Xudojestv. Albom. M.: Izobrazitelnoe Iskusstvo, 1990 g. 160 s. Il. 3 ekz.
4. Bammes G. "Izobrajenie figuro' cheloveka". Posobie dlya xudojnikov, prepodovateley i uchahixsya. Izdatelstvo Folk, Berlin, 1984 g. 336 s. Il. 3 ekz.
5. Dajina V.D. "Mikelandjelo". Risunok v ego tvorchestve. Metodicheskoe posobie. M.: Iskusstvo, 1986 g. 216 s. Il. 1 ekz.
6. Radlov N.E. «Risovanie s naturo'». Metodicheskoe posobie. L., Xudojnik. RSFSR. 1978 g. 130 s. Il. 1 ekz.
7. James Lansel McElhinney & the instructors of The Art Students League of New York. "Classical Life Drawing Studio". Elektron variant. NY., "Watson-Guptill". USA. 2010 y. 143 p.

Axborot manbaalari

1. www.ocinka.ru
2. www.textile-press.ru
3. www.msus.org
4. www.artacademu.spd.ru
5. www.nbgf.intal.uz
6. guldu.uz
7. unlibraryu.uz

10. Akademik talablar

O'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro munosabat samimiy va beg'araz bo'lishi lozim, talaba mustaqil bajargan topshiriqlarni belgilangan tartibda elektron pochta yoki o'quv platforma orqali yuboradi va javobni ham shu tartibda oladi.